

Nodokļi - viens no galvenajiem aspektiem uzņēmumu iegādē

Publicēts: 28.08.2007

Autors: Jānis Taukačs, Sorainen partneris, zvērināts advokāts; Ūve Zosārs, Sorainen vecākais jurists, zvērināts advokāts, sertificēts grāmatvedis

Kā viens no svarīgākajiem aspektiem komercsabiedrību (turpmāk tekstā sabiedrību) apvienošanās vai iegādes procesā ir tas, cik apzinīgi nodokļu maksātāji ir bijušas pievienojamās (vai iegādājamās) sabiedrības un vai tās ir darījušas visu, lai izpildītu savas valsts nodokļu tiesību aktu prasības.??Latvijā nodokļu administrācija ir tiesīga veikt uzņēmuma nodokļu revīziju (jeb auditu) trīs gadu laikā, skaitot no pēdējā tiesību aktos noteiktā nodokļu maksāšanas termiņa. Tādējādi ārzemju vai iekšzemes komersants, grasoties apvienoties ar kādu sabiedrību, nākotnē var būt saukts pie atbildības par pievienotās sabiedrības nodokļu pārkāpumiem pēdējo trīs gadu laikā.??Kā daļa no vispārējās tiesiskās izpētes procesa (due diligence) attiecībā uz sabiedrību, kuras pievienošana tiek plānota, var tikt veikta arī nodokļu tiesiskā izpēte. Šādas nodokļu izpētes veikšana ir vēl svarīgāka gadījumos, ja pievienojamās sabiedrības darījumi neaprobežojas ar darījumiem Latvijas teritorijā, bet gan tiek veikti ārpus tās robežām.??Ja pētāmais darījums tiek identificēts kā neatbilstošs Latvijas nodokļu tiesību aktiem, nodokļu izpētes laikā tiek veikts arī nesamaksātā nodokļa un iespējamās soda naudas aprēķins. Nodokļu riska lielums var (vai nevar) apturēt pievienojamās vai iegādājamās sabiedrības pirkšanas darījuma slēgšanu, var būt paredzēts sabiedrības pirkšanas līgumā kā garantija vai atlīdzība, vai arī var būt ņemts vērā pušu sarunās par galīgo sabiedrības pirkuma maksu.??Ienākuma nodokļa tiesiskā izpēte nodrošina, lai nepieciešamības gadījumos Latvijas nodokļu ieturēšanas nosacījumi tiktu piemēroti attiecībā uz pievienojamās sabiedrības nerezidentiem izmaksājamām summām, kā arī, lai nodrošinātu nodokļu konvencijas normu pareizu piemērošanu gadījumos, kad tāda ir piemērojama. Turklāt, ja nerezidents atrodas zem vai beznodokļu valsts teritorijā, pārbaude tiek veikta, lai pārliecinātos, ka attiecīgie nodokļu ieturējumi tika samaksāti (vai arī nevajadzīgi pārmaksāti). Daudzi arī, piemērojot nodokļu konvencijas, «aizmirst» arī izpildīt piemērošanai nepieciešamo mājasdarbu ? abu valstu nodokļu iestādēs apstiprināt rezidences apliecību.??Saistīto sabiedrību darījumi (kā starp iekšzemes, tā arī starp ārvalstu sabiedrībām) tiek pētīti ar nolūku pārbaudīt, vai darījumu nosacījumi atbilst «izstieptas rokas principam», t.i., tirgus cenas nosacījumiem, kā tas ir noteikts Latvijas tiesību aktos. Darījumi, kuru nosacījumi neatbilst iepriekš minētam «izstieptas rokas principam», var piesaistīt nodokļu administrācijas uzmanību, kas var veikt nodokļa maksājuma precizēšanu, papildus aprēķinot nodokļus un soda naudu. ??Nodokļu tiesiskās izpētes laikā, piemēram, tāpat tiek pētīts arī, vai darbiniekiem netiek maksātas aplokšņu algas un ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, vai tiek piemēroti tikai ar sabiedrības uzņēmējdarbību saistītie nodokļi samazinošie izdevumi, kā arī, vai tiek veikta nepieciešamā sabiedrības ieņēmumu un izdevumu korekcija pareizai nodokļu bāzes aprēķināšanai.??Kopā ar ienākuma nodokli tiek pētīti arī tādi ar nozīmīgiem riskiem saistītie nodokļi kā: pievienotās vērtības nodoklis, akcīzes nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis, kā arī citi nodokļi vai muitas tiesību jomu regulējošie akti. ??Kā otrs svarīgākais nodokļu aspekts sabiedrību apvienošanās darījumos ir nodokļu plānošana pirms vai pēc sabiedrību apvienošanās, kā arī nodokļu iespējamā samazināšana likumīgā ceļā šādos gadījumos.??Sabiedrību apvienošanās iekļaus sevī arī tādus jautājumus kā nākotnes darījumu finansiālo plānošanu un iespējamās izmaiņas pievienojamās sabiedrības kapitālā. ??Šajā sakarā nākotnes naudas plūsma starp mātes un meitas sabiedrībām ir plānojama tādā veidā, lai panāktu lielāku naudas plūsmu un ienākumus ar minimālām nodokļu izmaksām.??Gadījumā, ja darījuma vai komercdarbības finansēšanai tiek izmantota finansēšana ar aizdevumu, tad sabiedrības iegādāšanos ir jāplāno tā, lai ieturētie nodokļi no izmaksātiem procentu maksājumiem būtu minimizēti, veiktie maksājumi tiktu maksimāli atskaitīti no apliekamā ienākuma, nepārkāpjot «nepietiekamās kapitalizācijas» noteikumus (thin capitalisation). Šie noteikumi ierobežo procentu maksājumu apmērus, kuri var būt atskaitāmi ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, ja uzņēmuma parādu saistību īpatsvars ir lielāks par pašu kapitālu. Latvijā šāds īpatsvars ir 4 : 1. Latvijā procentu maksājumi, kas var būt atskaitīti, tiek ierobežoti arī gadījumos, ja procentu maksājumu likme pārsniedz noteikto likmi (šobrīd tā ir noteikta 8.76% apmērā). Jāņem vērā «nelabvēlīgākais» no šiem diviem kritērijiem.??Ja tiek piemērota finansēšana ar kapitālu, tad galvenais uzdevums ir samazināt nodokļu ieturējumus no izmaksātām dividendēm, kā arī saņemt maksimālo nodokļu kredītu par samaksāto ieturējuma nodokli (kura saņemšana ir nozīmīga arī attiecībā uz procentu maksājumiem). Pēc iestāšanās ES dividenžu maksājumi, kas tiek veikti uz citu ES valsti, pie noteiktiem apstākļiem tiek atbrīvoti no nodokļu aplikšanas.

Šis dokuments izdrukāts no biznesa informācijas portāla www.db.lv

© 2004 SIA "Diena Bonnier"